



Tradições, festas e ritos

Substantivos

Tradições, festas e ritos de ciclo anual

Reis
Entroido
enterro da sardiña
Coresma
Semana Santa
maios
San Xoán
vendima
magosto
matanza do porco
Nadal

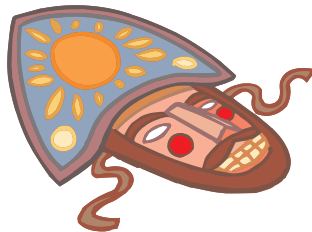
Outras tradicións, festas e ritos

aniversario [día dos anos]
bautizo
cabodano
casamento [voda, casorio]
casorio [voda, casamento]
confirmación
día dos anos [aniversario]
día onomástico [santo]
enterro



exequias [funeral]
festa
festa gastronómica
festa patronal
festexo
festín
funeral [exequias]
misa
primeira comunión
romaría

santo [día onomástico]
verbena
voda [casorio, casamento]
vodas de ouro
vodas de prata
Entroido
anteface
boteiro
careta [máscara]



choca [chocallo]
chocalleiro [choqueiro]
chocallo [choca]
choqueiro [chocalleiro]
cigarrón [peliqueiro]
cocido
comadre
compadre
comparsa
coresma
disfrace
filloas
lacón con grelos
máscara [careta]
mascarada
orellas
pantalla
peliqueiro [cigarrón]
perruca
piñata
xeneral
Maio
armazón
copla
cuberta

decoración [ornamentación]
fiúncho
flor
hedra
laranxa
maias
maiola
ornamentación [decoración]
ovo
rei/raíña do maio [xefe/a do maio]
solista
xefe/a do maio [rei/raíña do maio]

Vendima

acio [piña]
adega [bodega]
augardente
augardenteiro/a
bagazo
billa
bocoi
bodega [adega]
borra [pouso]
botella
cangallo
caste [variedade]
cepa [vide, videira]
cesto
cuba
embude [funil]
espicha
funil [embude]
fustalla
lagar
lagarada
mosto
piña [acio]
pipa
pipo [pipote]
pipote [pipo]

pouso [borra]
prensa
uva
variedade [caste]
vendimador/ora
vide [cepa, videira]
videira [vide, cepa]
viña [viñedo]
viñedo [viña]
viñateiro/a
viño branco
viño clarete
viño tinto

Magosto

castaña
castaña boleca [castaña oca]
castaña folga [castaña verde]
castaña maia [castaña seca]
castañeiro/a
castiñeiro
fiúncho
fogueira
lume
magosteiro/a
ourizo

Matanza do porco

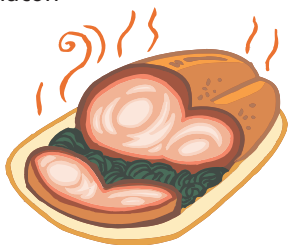
adega [bodega]
análise
androlla [botelo]



baño [salgadoiro]
barreño
boche [livián]
bodega [adega]
botelo [androlla]

Léxico

cacheira [cachucha]
cachucha [cacheira]
chourizo
cocho [porco]
coitelo
corazón
cortello
curral
espiñazo [soá]
facho de palla
figadeira
graxa
lacón

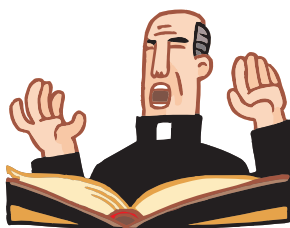


livían [boche]
lombelo [raxo]
lume
maseira [pía]
matachín/ina [matador/ora]
matadoiro
matador/ora [matachín/ina]
morcilla
pía [maseira]
porco [cocho]
rabo
raxo [lombelo]
roxón
salchichón
salgadoiro [baño]
sangue
soá [espiñazo]
unto
veterinario/a
xamón
zorza

Nadal

aguinaldo
aninovo
badaladas
belén
cantos de Reis
día dos inocentes
día de Reis

manueis
misa do galo
noite de Reis
Noiteboa
Noitevella
panxoliña [vilancico]
polvorón
Reis
turrón
vilancico [panxoliña]
xaneiras
Vodas
adro
ágape [banquete]
agasallo [regalo]
altar
amigo/a
amoestacións [proclamas]
arras
banquete [ágape]
brinde
camareiro/a
catedral [sé]
chea [enchente, farta]
chofer [condutor/ora]
cociñeiro/a
colexiata
comensal
compañeiro/a
condutor/ora [chofer]
confesor
convidado/a [invitado/a]
convite [invitación]
crego [cura, sacerdote]



cura [sacerdote, crego]
desposorio
dote
enchente [chea, farta]
enxoval
esponsais
estraño/a [descoñecido/a]
farta [chea, enchente]

igreja
invitación [convite]
invitado/a [convidado/a]
matrimonio
namoramento
noivado
noivo/a
padriño - madriña
pedida
pretendente
proclamas [amoestacións]
prometido/a
regalo [agasallo]
restaurante
sacerdote [crego, cura]
sancristán/á
sancristía
sé [catedral]
testemuña
torta nupcial



xulgado
valse
veciño/a
votos

Enterros

alivio [consolo]
ataúde [cadaleito, caixa, féretro]
buraca [tumba, sepultura, cova]
cabodano
cadaleito [ataúde, caixa, féretro]
cadáver
caixa [ataúde, cadaleito, féretro]
campa
camposanto [cemiterio]
cemiterio [camposanto]
cinsas
coche fúnebre
condolencia [pésame]
consolo [alivio]

coroa de flores
cova [buraca, tumba, sepultura]
crego [cura, sacerdote]
cripta
cura [sacerdote, crego]
defunción [pasamento, falecemento, morte, óbito]
defunto [morto, finado]
dó
enterrador/ora [sepultureiro/a]
epitafio
exequias [funeral]
falecemento [pasamento, defunción, morte, óbito]
féretro [ataúde, cadaleito, caixa]
finado [defunto, morto]
funeral [exequias]
lápida
loito
mausoleo
mortalla [sudario]
morte [pasamento, falecemento, defunción, óbito]
morto [defunto, finado]
necroloxía
necrolóxica
nicho
óbito [pasamento, falecemento, defunción, morte]
panteón
párroco
partilla
pasamento [falecemento, defunción, morte, óbito]
pésame [condolencia]
sacerdote [crego, cura]
sarcófago [sartego]
sartego [sarcófago]
sepulcro
sepultura [cova, tumba, buraca]
sepultureiro/a [enterrador/ora]
sudario [mortalla]
testamento
tumba [sepultura, cova, buraca]
túmulo

velorio

Festas e romarías

abadía [reitoral]
alalá
andas
baile
banda de música
barraca [caseta]
cabaliños
cadeiras voadoras
campanario
campo da festa [terreiro]
capela
capelán
carballeira
carrusel
caseta [barraca]
coches de choque
crego [cura, sacerdote]
cruceiro
cura [sacerdote, crego]
ermida
exvoto
fogos artificiais



foguete
fogueteiro
foliada [xolda]
fregués/esa
freguesía [parroquia]
gaiteiro/a
grilanda
lambonada [larpeirada]
larpeirada [lambonada]
mosteiro
muiñeira
multitude [xentío]
nora
ofrecemento [promesa]
orquestra
palco
pandeirada

pandeireteiro/a
parroquia [freguesía]
peregrino/a
polbeiro/a
procesión
promesa [ofrecemento]
púlpito
reitoral [abadía]
romeiro/a
rosquilla



rosquilleiro/a
sacerdote [crego, cura]
santo/a
santuario
tamborileiro/a
terreiro [campo da festa]
tómbola
xentío [multitude]
xolda [foliada]

Adxectivos

aconfesional
alegre
algareiro/a
animado/a
antigo/a
anual
cerimonioso/a
clerical
confesional
cristián/á
divertido/a
enloitado/a
entretido/a
farto/a
festeiro/a [trouleiro/a]
festivo/a
fúnebre
funerario/a
gastronómico/a
laico/a
lúdico/a

lutuoso/a
maduro/a
máxico/a
mortuorio/a
necrológico/a
novo/a
pagán/á
piadoso/a
popular
porcino/a
relixioso/a
retranqueiro/a
rexoubeiro/a
sagrado/a
santo/a
satírico/a
supersticioso/a
tradicional
triste
trouleiro/a [festeiro/a]



verde
vinícola
xovial

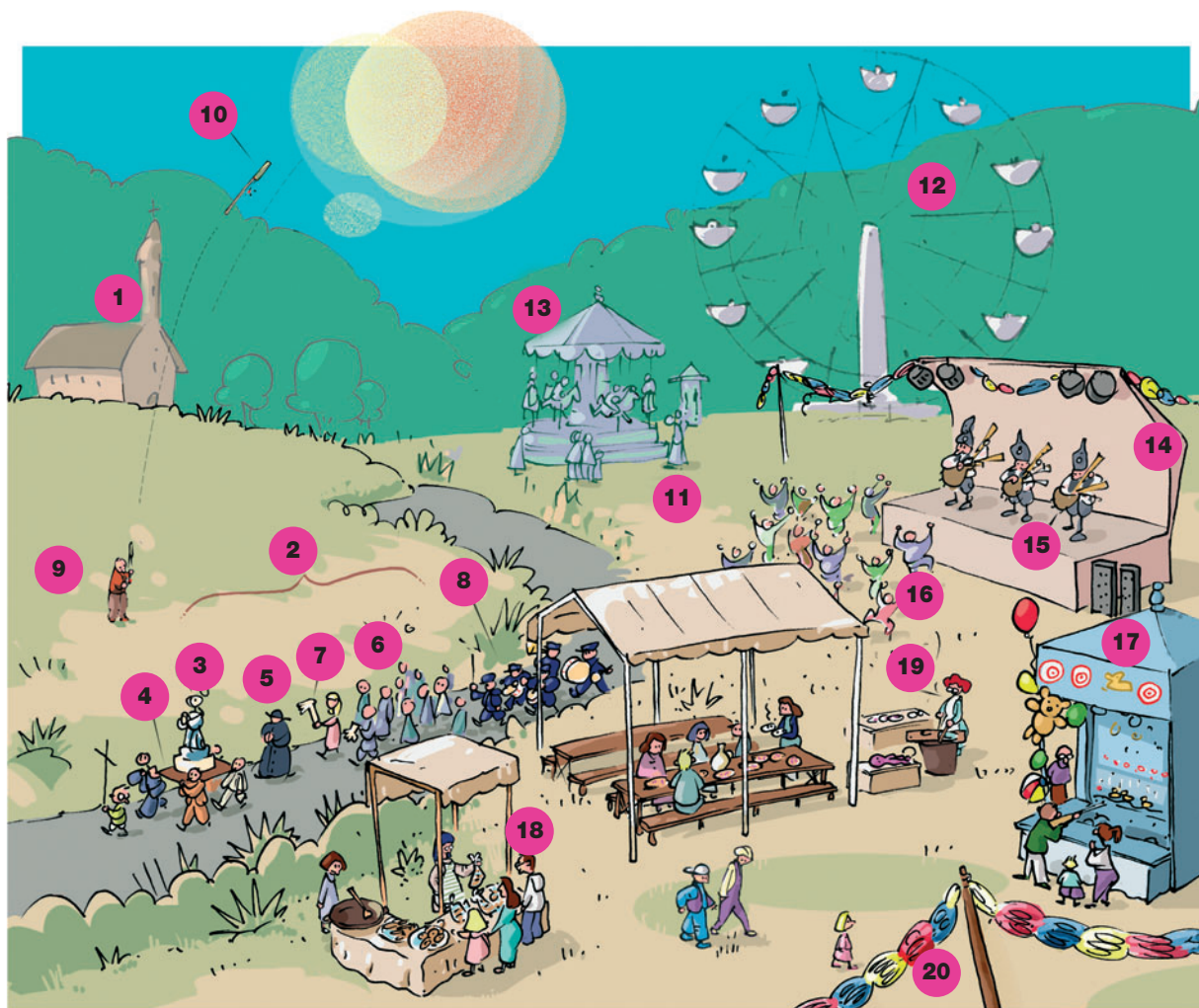
Verbos

abillar
acompañar
adobar
agasallar [regalar]
alugar
amoestar
axeonllar(se)
bailar
bautizar
beber
bendicir
cantar
carrexar
casar
celebrar
cociñar
comer

Léxico

compadecer [condoer(se)]
comungar
condoer(se) [compadecer]
confesar
conmemorar
consagrar
convidar [invitar]
cortar
decorar
destilar
disfrazar(se)
divertir(se)
enterrar [soterrar, inhumar]
falecer [finar, morrer]
festexar
finar [falecer, morrer]
gozar
inhumar [soterrar, enterrar]
invitar [convidar]
matar
misar
morrer [falecer, finar]
namorar(se)
oficiar
orar [rezar]
organizar
persignarse
pisar
predicar
prensar
prometer(se)
regalar [agasallar]
reservar
rezar [orar]
salgar
sangrar
soterrar [enterrar, inhumar]
tocar
troulear
vendimar
venerar
xaxuar
xogar

1. Identifica, cos seus números, os nomes dos diferentes elementos desta festa ou romaría popular.



santo →

carrusel →

grilandas →

capela →

polbeira →

procesión →

rosquilleira →

caseta de tiro →

fogueteiro →

romeiro →

gaiteiro →

andas →

baile →

foguete →

banda de música →

exvoto →

palco →

crego →

campo da festa →

nora →

2. Escribe unha oración con cada unha destas palabras. Consulta un diccionario se o precisas.

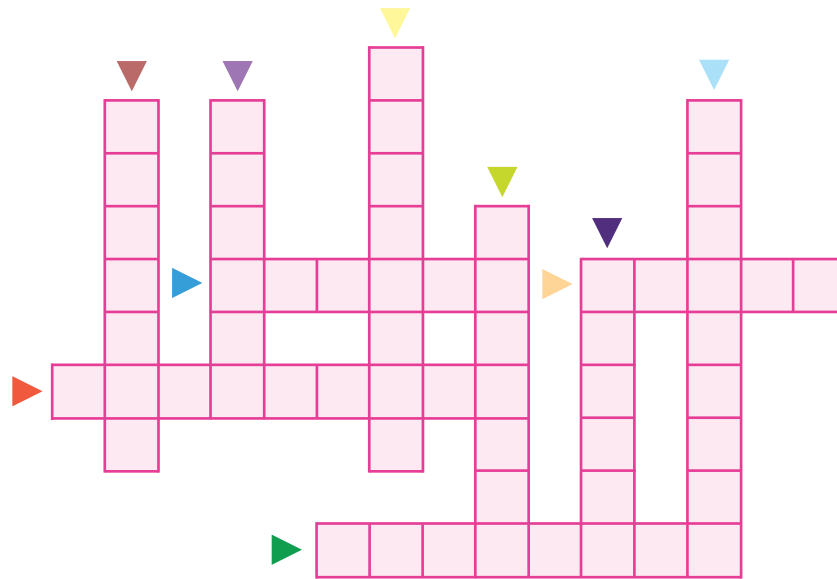
festeiro - festivo

fúnebre - funerario

-



3. Resolve este encrucillado.



- | | | |
|--|--|--|
| ▶ Expresión de dor ou pesar polo falecemento de alguén. | ▶ Cerimonia con que se acompaña o enterro dunha persoa ou se honra a súa memoria. | ▶ Lousa con algunha inscrición gravada para que a xente recorde algo ou a alguén, en especial as que se poñen sobre a sepultura. |
| ▶ Roupa negra que se leva como sinal exterior de dor, pola morte dunha persoa. | ▶ Aniversario da morte dunha persoa e cerimonia que se celebra. | ▶ Inscrición na lápida dunha tumba en memoria dun defunto. |
| ▶ Caixa onde se coloca o cadáver que vai ser enterrado. | ▶ Galería ou capela subterránea dun templo onde se enterraban os mortos ou onde se custodiaban as reliquias. | ▶ Reunión de persoas para velar un defunto pola noite. |
| ▶ Terreo descuberto onde se enterran os mortos. | | |

4. Fai corresponder estas palabras con cadanseu significado.

enxoval - esponsais - Coresma - choqueiro - partillas - xaneiras

- Cantigas populares propias do Aninovo. →
- Promesa de matrimonio feita entre futuros esposos. →
- Individuo disfrazado de forma descoidada, con calquera roupa e con careta. →
- Conxunto de pezas de roupa e mobles que os noivos levan ao matrimonio. →
- Período de corenta e seis días que vai do mércores de Cinsa ata o día de Pascua. →
- Parte da herdanza que lle corresponde a cada un dos herdeiros. →

— Completa adecuadamente os ocos coas palabras anteriores.

- No Enterro da Sardiña, xusto cando comeza a, a min gústame ir de
- Onte reuníronse os meus tíos con todos os seus fillos para facer as
- O que máis me gusta do Nadal é escoitar como cantan as a xente da vila.
- Xa están feitos os, así que cómpre ir preparando o teu para a voda.



Actividades

5. Le este texto e localiza nel as palabras que corresponden a cada unha das definicións posteriores.

Cando chegaba o tempo da vendima en Paizás, parecíame estrear un corazón novo. O limpar a adega e a fustalla eran os comezos. Logo o ceo participaba tamén na gran festa. Unhas nubes cor de borra do viño, dun morado case translúcido, estirábanse, altas, contra o fondo de nacre, coma escualos preguiceiros. O aire era ambariño, un suave vento de término de vacacións axitaba de vez en vez as árbores, e a abeleira antiga facía decer devagariño todo o seu ouro. De vez en vez, tamén, caían as breves chaparradas de outono, que reflectían o aire e deixaban tras delas un embriagante e forte cheiro a terra mollada e ozono.

Había que apresurarse entón a cortar os acios, antes de que as choivas os apodrecesen, e todo era un bulir e bulir de cestos, cantares e tesouros. Despois viña o tronso de pisar o viño, e prensalo baixo a vella prensa de carballo, e levalo á bodega. De todos os que bailaban apretando cos pés nus os acios para que espresen o mosto, os máis chistosos eran Xoán de Senín e Manuel Cancelas, que facían unhas reviravoltas de ribeirá moi graciosas, coma se estivesen na romaría das Dolores de Vedra que caía por aquelas datas. Das mozas, ulindo a campo e a mosto, coas súas pernas mouras, áxiles e repini-queiras, os ollos brillantes, o cabelo solto e o xustillo desatado, levaba a palma Florinda. En torno a elas, voaban zoadoras avespas e abellóns borrachos de mosto.

Era logo moi gustoso o ver deitar a prensa aquel viño vermello, aínda mosto, que espaxiaba un cheiro de gloria, e que subía dende a adega pouco a pouco, e ía aromatizando os cuartos todos da casa durante días. O viño de Paizás tiña sona pola antigüidade das castes e o mosto loábano os vendimadores e a xente de paso pola súa aromática dozura. Despois fervían as pipas cun son cantarín; eu gustaba moito de destapar as tapas frouxas dos pipotes e aplicar a orella a aquel encanto, coma se estivese oíndo violíns.

Xosé María Castroviejo, *Memorias dunha terra* (adaptación)

- Grupo de plantas ou animais que comparten unha serie de características comúns que permiten distinguilas doutros individuos da mesma especie. →
- Operación de coller as uvas das videiras, e época do ano en que se realiza esta operación. →
- Zume de uvas que non sufriu a acción do fermento, polo que non ten alcol. →
- Parte da casa, xeralmente subterránea, ou construción independente onde se fai ou se garda o viño. →
- Recipiente de madeira destinado a conter viño, máis pequeno ca o bocoí, cunha capacidade entre 250 e 500 litros. →
- Máquina que serve para comprimir, por exemplo, certos froitos (olivas, uvas, mazás...) para que solten o líquido que conteñen. →
- Conxunto de recipientes de madeira (barrís, bocois, cubas, toneis...) en que se envasa o viño dunha adega. →
- Conxunto de uvas presas a un talo. →

— Resume en dúas liñas o contido esencial de cada parágrafo.

- Parágrafo 1:
- Parágrafo 2:
- Parágrafo 3: